

— ONEIPON KAI EYXH —

ΙΝΑΙ ἡ παραμονὴ τῆς πρωτομαγιάς.

Τὴν πόλιν διασχίζουν ὄμιλοι νέων μαραμμένων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους λείπει ἡ ζωὴ, — ἡ χαρά, — καὶ περασμένων ὄμιλοι.

Ἴσως οἱ δεύτεροι νὰ εἶναι εὐθυμότεροι τῶν πρώτων, διότι αὐτοὺς τοῦλάχιστον δὲν φωτίζει τὸ ἀμφίβολον, τὸ τρεμοσθῆνον φῶς τῶν ἐλπίδων, ἀλλὰ τῶν ἀναμνήσεων τὸ φῶς τὸ διαρκές, τὸ ὁποῖον θαμβό, θολό, θὰ χύνῃ τὰς ἀκτῖνάς του καὶ θὰ διαλύῃ τὰ σκότῃ, καὶ θὰ

σβύσῃ μόνον, ὅταν αὐτοὶ δὲν θὰ ὑπάρχουν.

Καὶ οἱ διάφοροι ὄμιλοι, σοβαροὶ ἢ σκυθρωποὶ, μὲ τραγούδια χωρὶς εὐθυμίαν, παιδροὶ, πλημμυροῦν τοὺς δρόμους, ποῦ φέρουν εἰς ἑξοχὰς καὶ εἰς ἀνιστολισμένους κήπους, ἄλλοι μὲ ἀμάξια, ἄλλοι πεζοὶ καὶ ἄλλοι, — αὐτοὶ εἶνε σχετικῶς οἱ πλέον ἀνοιχτόκαρδοι, — μὲ σοῦστες.

Δὲν ἤθελε νὰ ἀναμιχθῇ μὲ τὸ πλῆθος, μὲ τὸ ὁποῖον δὲν τὴν συνδέει τίποτε, οὔτε νὰ ἔμεινε μόνῃ, κλεισμένη εἰς τὸ σπῆτι· καὶ εὐρίσκεται μακρὰν τοῦ κόσμου ποῦ ἐορτάζει τόσον πεζὰ τὴν πλέον ποιητικὴν ἐορτήν, εἰς τὸν ὥραϊον κήπον, ποῦ αὐτὴ ἐδιάλεξεν.

Εἶνε ὑψηλὰ αὐτὸς ὁ κήπος· σχεδὸν μεταίωρος. Ὁ θόρυβος ὁ πεζός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀντηχεῖ ἡ πόλις, φθάνει ἕως ἐκεῖ ἐξιδανικευμένος.

Καὶ ὁμοιάζει τότε μὲ φλοῖσθον ἀκρογιαλίου, πότε μὲ ψίθυρον δάσους καὶ πότε σὰν παράπονον ψυχῶν γὰ ἀφθαστα ἰδανικά...

Καὶ εἶναι ὁλόφωτος.

Καμμία σκιά δὲν ἠμπόρῃσε ποτὲ καθόλου τὸ φῶς του νὰ σκοτίσῃ.

Ἐδῶ ἄνθισαν καὶ θάλλουν ἀκόμῃ καὶ θάλλουν αἰώνια. . . τὰ ὠραιότερα πνευματικά ἄνθη, ποῦ οἱ ποιηταὶ τῶν εἰς μαρμαρίνες ἀρμονίας ἐφύτευσαν καὶ μετὰ τῶν θὰ προεξέχῃ ὡς στέμμα ἡ ὑπερτάτη ἀρμονία, τὸ πᾶνα γνόν ἄν-

θός, τὸ ἄνθος ἀνθέων, ὁ ναὸς τῆς Παρθένου.

Ἐδῶ εἶναι ὁ κήπος τῆς αἰωνίας ἀνοίξεως. Ἐδῶ εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός.

Ἡ γίγας ψυχὴ τῶν ἐρειπίων κρατεῖ ὑπερῆφανος τὴν δῆδα τῆς, ποῦ ἡ βαρεῖα, ἡ βάρβαρος Σκιά δὲν εἰμπόρῃσε μὲ τὸ ὀρμητικὸν πέρασμά της νὰ σβύσῃ, καὶ χύνει χειμάρρους φωτὸς εἰς ὅλον τὸν εὐγενῆ κόσμον, τὸν κόσμον τὸν πνευματικόν.

Μεῖ ἱερὰν συγκίνησιν ἔρχεται καὶ ἀφίνει εἰς τὰ ἔχνη τοῦ λίθου, ὅπου ἐστῆκετο ἡ θεὰ, ὀλίγα ἄνθη, — ἐλάχιστον δι᾽ ἑμὲ ἀγάπης, λατρείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ποῦ πλημμυροῦν τὴν ψυχὴν της.

Ἴσως νὰ τὰ ἐδέχθη μὲ εὐμένειαν ἡ θεὰ μαζὺ μὲ τὴν προσευχὴν της, καὶ τῆς ἔστειλε δι' ἀνταμοιβὴν ὥραϊον ὄνειρον ..

Τώρα κάθεται εἰς μίαν ἄκραν τῆς δυτικῆς πλευρᾶς.

Ὁ ἥλιος κατεβαίνει ἀργὰ-ἀργὰ μὲ μεγαλεῖον.

Εἰς τὸν δρόμον του συναντᾷ ἓνα πελώριον σύννεφο, τὸ σχίζει εἰς ἄπειρα κομμάτια, καὶ ἐνῶ αὐτὸς κρύπτεται ὀπίσω ἀπὸ τὸ μεγαλεῖτερον, τὸ πυκνόν, τὰ διαφανῇ, ποῦ τριγυρίζουν γύρω του, χρυσίζονται, ροδίζονται, πορφυρώνονται, καὶ ταξειδεύουν μέσα εἰς τὸ φῶς, σὰν τάγματα ἀγγέλων, σὰν ψυχὰς εἰς τὸν κόσμον τὸν ἰδανικόν.

Κάτω ἀπὸ τὸ πυκνόν τὸ γαλανόφαιον σύννεφο μὲ τῆς χρυσῆς δαντέλλας, περνοῦν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου εἰς δέσμας χωριστάς, σὰν σχῆμα ἀγίου πνεύματος καὶ χαϊδεύουν ἐκεῖ ἓνα βουνὸ διάφανο, ἐδῶ τὸν ἐλαιῶνα, ἀλλοῦ ἓνα ἀγρόν.

Ἀπὸ τὰς ἡρέμους γραμμὰς τῶν σαπφειρίνων ὀνείρων—βουνῶν, ποῦ κυκλῶνουν ἀρμονικὰ τὸν ὀρίζοντα, μία σιγὴ βαθεῖα—βαθεῖα, σὰν προσευχὴ ἀνεβαίνει.

Πλησιέστερα οἱ λόφοι, ποῦ μόλις πρὸ ὀλίγου ἔχασαν τὰ ρόδινα ἐνδύματα, ποῦ τοὺς ὑφαίναν αἱ νύμφαι τῶν ἀσφοδέλων, ἐλαφρότατα πράσινοι χρυσομειδιοῦν.

Ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὴν Πνύκα, κάτω ἀπὸ τὸ ἀστεροσκοπεῖον, εἶνε λόφος ποῦ τώρα μόλις ἀφίερωσαν εἰς τὴν θεὰν Ἀθηνᾶν, τὴν «Ἀ θ η ν ᾶ ν—Ἵ γ ι ε ῖ α ν».

Μία χρυσή δέσμη ακτίνων 'Ηλίου εκτείνεται πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος καὶ χαράσσει ἓνα δρόμον ὁλόφωτον.

Εἰς τὸ κέντρον τοῦ λόφου ὑψώνεται τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς· γύρω τῆς ἄλσος ἀπὸ ἀγριελαίας καὶ πεῦκα χύνει εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ζωογόνον ἄρωμα.

Δὲν εἶναι ἔρημος αὐτὸς ὁ δρόμος· μέσα εἰς τὸ φῶς προχωρεῖ στοῖχος νέων. Περιπατοῦν ἐλαφρά, μὲ εὐγένειαν καὶ χάριν. Τὰ σώματά των δὲν σφίγγουν σίδηρα, τὰ φορέματά των δὲν δίδουν τὸ σχῆμα εἰς τὸ σῶμα, ἀλλ' αὐτὰ λαμβάνουν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰς ὠραίαις γραμμάς καὶ χύνουν ἐπάνω των τὴν ποιήσιν τῶν ὠραίων πτυχῶν των.

Δὲν ἔχουν σκοτεινὰ χρώματα τὰ φορέματα αὐτά, ἀλλὰ φαιδρά, καὶ ἀρμονίζονται μὲ τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου των, ποῦ ζωγραφίζει ὅλην τὴν χαράν, ποῦ αἰσθάνονται ἀπὸ τὴν ζωὴν, διότι ἡ ζωὴ των εἶναι ὠραία.

Τὰ διάφορα ὅμως χρώματα δὲν συγχροῦνται ἀρλερινικά. Ταξινομημένα μὲ ἀρμονίας 'Ιριδος εἶναι διὰ τὴν ὄρασιν ὠραία μουσική.

Καὶ φωτοποροῦν αἱ νέαι μὲ τὸ ἀνθινον φορτίον των, ἐλαφραῖ—ἐλαφραῖ, σὰν τὰ 'Ιριδοχρυσωμένα συννεφάκια γύρω εἰς τὸν 'Ἡλιον, καὶ κυκλώνουν τὸ ἄγαλμα τῆς 'Αθηνᾶς, τὸ στεφανωμένον μὲ θείαν αἴγλην.

Ὁ 'Ἡλιος ἐπέρασε κάτω ἀπὸ τὸ πικρὸ σύννεφο καὶ σκορπίζει τῆς τελευταίας ζωηρότατες λάμψεις του· καὶ μέσα εἰς τῆς φλογόχρυσες ἀρμονίες, ποῦ μὲ μεγαλοπρέπειαν χύνονται γύρω του, μία μελωδία εὐγενική καὶ ἀπλή κυριαρχεῖ: ὁ ὕμνος ποῦ ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ἄγνα χεῖλη τῶν παρθένων πρὸς τὴν παρθένον 'Αθηνᾶν.

Ὁ 'Ἡλιος περᾶν ὅπως ἀπὸ τὸ σαφεῖρινο βουνὸ καὶ σιγὰ σιγὰ χάνεται...

Τὸ βάθρον τῆς θεᾶς πλημμυροῦν κύματα ἀνθέων — προσφορά τῶν παρθένων. Τὰ σύννεφα τὰ ἀπώτερα χρυσίζονται αἰφνιδίως. Οἱ παρκαλουθοῦντες τὴν ἑορτὴν λαμβάνουν ἀπὸ τοὺς πόδας τῆς θεᾶς ἓν ἄνθος, ἓνα κλαδίσκον εἰς ἀνάμνησιν καὶ στολίζουν τὸ στῆθος.

Ὁ 'Ἡλιος ἔδυσε· τὸ φῶς του ἐξεψύχισεν καὶ ἡ ὠραία ὀπτασία ἐχάθη...

Ἡ φύσις σκιασμένη ἀπὸ τὸν γαλανόφαιον πέπλον, ποῦ ἀρχίζει ν' ἀπλώνῃ ἐπάνω τῆς ἡ ἀττική ἐσπέρα καὶ τὸ σφύριγμα τῶν φρουρῶν τὴν φέρουν εἰς τὴν πραγματικότητα.

Καὶ τώρα μία εὐχὴ ἀνέρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τῆς, εὐχὴ ποῦ τὴν φωτίζει ἀμυδρὰ κάποια ἐλπίς, ὅπως τὸν φαιὸν ὀρίζοντα μία ἀντανάκλασις τῶν ακτίνων τοῦ 'Ηλίου, ποῦ στεφανώνει πάλιν τὰ ὠραῖα ἄνθη βουνᾶ μὲ ἀδρές ροδινότητες ὅλο μυστήριον 'Ἡὸς...

Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς εἶναι: Νὰ ἀνταείλῃ ἡμέρα ποῦ οἱ λάτρες τῆς Θεᾶς νὰ εἶναι ἀρκετοί, ὥστε τὸ χρυσὸ τῆς ὄνειρον, — αὐτὴ ἡ ὠραία ἑορτὴ, ποῦ εἶδε μέσα εἰς μίαν δέσμη ἀκτίνων 'Ηλίου, — νὰ πραγματοποιηθῇ

Ναί, — σκέπτεται, ἐνῶ κατεβαίνει τὸν ὠραῖον ἐλικοειδῆ δρόμον — ὁ π ἄ ρ χ ε ι, καὶ πρέπει νὰ ἐκδηλωθῇ μία ἀριστοκρατία αἰσθημάτων καὶ πνεύματος, εἰς τὴν ὁποίαν τοιαῦται ἑορταί, ὅχι μόνον

νὰ μὴ φαίνονται γελοῖαι, ἀλλὰ νὰ θεωρῶνται ἀνάγκη ψυχῆς.

Πρέπει νὰ τιναῇμεν ἀπ' ἐπάνω μας τὸν βαρὺν μανθῦαν τῆς πεζότητος, ὁ ὁποῖος μᾶς σκεπάζει ἀπὸ κεφαλῆς καὶ μᾶς κρύπτει τοὺς κόσμους τοὺς ὠραίους, τοὺς φωτεινοὺς κόσμους.

Πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν ἑορτὰς ὠραίας· πρέπει οἱ νέοι τοῦλάχιστον τῆς μελλούσης γενεᾶς νὰ ἔχουν ζωντανὰ ὠραῖα παραδείγματα.

Ἔχομεν ἀνάγκην ἐνθουσιασμοῦ, χωρὶς τὸν ὁποῖον ἔργα μεγάλα, μεταρρυθμίσεις ὠραῖαι δὲν γίνονται.

Ἔχομεν ἀνάγκην ποιητῶν καὶ καλλιτεχνῶν μὲ εὐγενῆ ἰδανικά, διὰ νὰ ἀνυψωθῇ τὸ φρόνημα καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ γενικευθῇ τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ.

Ἄς ἀρχίσωμεν νὰ λατρεύωμεν ὅπως οἱ πρόγονοί μας τὴν φύσιν. Τότε μόνον θὰ ἀναγεννηθῶμεν πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς· τότε μόνον θὰ γίνωμεν ὠραῖοι — Ἐ λ λ η ν ε ς. Καὶ μὲ τὸ παράδειγμα ἐκείνων ὡς ὁδηγόν, χωρὶς γελοῖους πιθηκισμούς, ἄς βαδίζωμεν ἔμπρός, π ἄ ν τ ο τ ε ἔ μ π ρ ό ς, π ἄ ν τ ο τ ε ὑ ψ η λ ἄ.

Κάτι τι τῆς λέγει: ὅτι αὐτὸ θὰ γείνη μίαν ἡμέραν.. Ἴσως αἱ λάμψεις, ποῦ σχίζουν τώρα ζωηρότεροι τὸν πέπλον τῆς Ἑσπέρας, καὶ χρυσαῖ αὐταί, καθὼς ὑψώνονται εἰς διαφανεῖς δέσμες ἐπάνω εἰς τὸ κυανοῦν ἄπειρον, φαίνονται ὑποπράσιναι σὰν ἀκτίνες Ἑλπίδος.

Καὶ φεύγει γρήγορα, πρὶν τὴν φθάσῃ ἡ νύξ, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος διακρίνει νὰ βαίνει γοργή.

ΜΟΙΡΑΙΑ

Πρώτη Μαΐου 1907.

Ο,ΤΙ ΦΟΒΟΥΜΑΙ

Δὲν τὸν φοβοῦμαι τὸν Διαβάτη
Ποῦ τὴν καρδιά σου θὰ μοῦ πάρῃ·
Τὸ σιδερένιο Κάστρο τῆς ἀγάπης μας
Δὲν τὸ τρομάζουν οἱ Κουρσάροι.

Οὔτε τὸ θάνατο φοβοῦμαι
Ποῦ τὰ ματάκια Σου θὰ κλείσῃ
Μαζὶ ἀγκαλιασμένα τὰ κορμιά μας
Τοῦ τάφου ἢ πλάκα θὰ σφαλίσῃ.

Ὁ,τι φοβοῦμαι εἶνε τὸ Ἀναπόφευγο
Ποῦ τὴν Ἀγάπην συντροφεύει,
Εἶνε ὁ Κόρος ποῦ ἀνδρώητος
Κάθε χαρὰ παραμονεύει.

• LALO DE CASTRO

